

Protokoll fört vid enskild föredragning

Näringsavdelningen

Fiskeribyran, N3

Beslutande

Vicelantråd

Camilla Gunell

Föredragande

Byråchef

Jenny Eklund-Melander

Justerat

Omedelbart

Ärende/Dnr/Exp.

Beslut

Nr 7

Urvalskriterier för Europeiska havs- och fiskerifondens operativa program.

ÅLR 2015/8798

Övervakningskommittén för Europeiska havs- och fiskerifondens operativa program godkände den 10.10.2018 reviderade urvalskriterier för programmet, i enlighet med artikel 113 i Europaparlamentets och rådets förordning om Europeiska havs- och fiskerifonden (EU) nr 508/2014.

Beslöts fastställa urvalskriterierna enligt **bilaga 1, N318E05**.

Nr 8

Lokalkraft Leader Åland r.f.:s förslag till reviderad strategi för fiskets lokala aktionsgrupp 2014-2020 samt stödberättigande utgifter.

ÅLR 2016/2574

139 N3, utdrag

Beslöts fastställa Lokalkraft Leader Åland r.f.:s förslag till reviderad strategi enligt **bilaga 2, N318E05** samt stödberättigande utgifter för Leaderfinansierade projekt inom ramen för Europeiska havs- och fiskerifondens operativa program enligt **bilaga 3, N318E05**.

Inledning

Övervakningskommittén för havs- och fiskerifondens åtgärdsprogram har enligt artikel 113 i europeiska havs- och fiskerifondsförordningen (508/2014) undersökt och godkänt urvalskriterierna för åtgärder som ska finansieras vid möte 4.5.2015 samt 21.9.2015.

1 Allmänna förutsättningar för stöd

De allmänna förutsättningarna för stöd är huvudsakligen krav som grundar sig på EU:s och åländsk lagstiftning, och som finansiären bör försäkra sig om innan projektet godkänns. De allmänna förutsättningarna för stöd beaktas i finansiärens granskningslista. Ifall någon av de allmänna förutsättningarna för stöd inte uppfylls kan projektet inte få finansiering.

2 Åtgärdsspecifika urvalskriterier

Med hjälp av urvalskriterierna för projekt vill man lyfta fram de bästa och mest effektiva projekten med tanke på åtgärdsprogrammets mål. På grund av detta framhävs i urvalskriterierna de temaområden och tyngdpunkter som stöder programmets mål. Projektet ska bidra till målen och tyngdpunkterna enligt urvalskriterierna på ett tillräckligt omfattande sätt för att det ska kunna få poäng för varje kriterium.

De projekt som väntas ha största effekt i förhållande till det ansökta stödet, ska ges prioritet i valet av projekt. Om valet av projekt baserar sig på en tidsbestämd ansökningsprocess ska man i valet av projekt betona urvalskriterier enligt målen för ansökan. Målen och tyngdpunkterna ska anges i ansökningsansökan.

1. Allmänna förutsättningar för stöd

Projektet ska uppfylla alla följande villkor. Den som beviljar stödet ska i projektets granskningslista redogöra för villkorens uppfyllande.

Stöd villkor	Bedömning av uppfyllande av villkor
1. Projektets åtgärder är förenliga med åtgärdsprogrammets mål	ja/nej
2. Den sökande är en juridisk person eller en fysisk person som har rättshandlingsförmåga	ja/nej
3. Den sökande har ett verksamhetsställe eller är bosatt i Finland (#)	ja/nej
4. Projektet har en målinriktad och konkret plan som baserar sig på ett identifierat behov	ja/nej
5. Den sökande har ekonomiska och operativa förutsättningar för att genomföra projektet	ja/nej
6. Den sökande har inte gjort sig skyldig till bedrägeri i förhållande till EFF eller EHFF	ja/nej
7. De resurser som reserverats för projektet är i rätt proportion för att genomföra projektet och uppnå målen enligt projektplanen	ja/nej
8. Den sökande har förutsättningar för att efter projektets slut ansvara för kontinuiteten i den verksamhet som uppnås genom projektet ifall det inte på grund av projektets natur är onödigt	ja/nej
9. Den sökande har inte något beslut om återkrav riktat mot EFF- eller EHFF-fonderna som har giltig verkställighet och som inte har betalats	ja/nej
10. De som arbetar i projektet har den yrkeskunskap som krävs för genomförandet	ja/nej
11. Det stöd som projektet får används inte som allmänt verksamhetsstöd	ja/nej
12. Stödet som projektet får har en betydande inverkan på att genomföra projektet	ja/nej
13. Den sökande har inte gjort sig skyldig till någon allvarlig förbrytelse enligt artikel 42.1 i förordning (EG) nr 1005/2008 eller artikel 90.1 i förordning (EG) nr 1224/2009	ja/nej/berör inte projektet
14. Den sökande har inget fartyg i IUU-fartygsregistret	ja/nej/berör inte projektet
15. Projektet ligger i linje med principerna för hållbar användning av naturresurser	ja/nej
16. Projektet är inte en ersättningsinvestering (gäller inte byte av motorer i fiskefartyg)	ja/nej
17. Den sökande har inte gjort sig skyldig till en straffbar gärning enligt artiklarna 3 och 42 i Europaparlamentets och rådets direktiv 2008/99/EG om stöd söks för vattenbruksprojekt	ja/nej/berör inte projektet
18.	
19. Projektet uppfyller EU:s regler och de nationella reglerna för stödberättigande	ja/nej

För det åländska genomförandet av programmet gäller att sökanden ska ha verksamhetsort på Åland, dock med undantag av projekt som genomförs av forskningsinstans eller motsvarande sakkunniga aktörer.

2. Åtgärds specifika urvalskriterier

Om urvalet baserar sig på kontinuerlig ansökan, ska projektet få ett bestämt minimipoängantal. Vid tidsbestämd ansökningsprocess ordnas projekten på basis av poängen i en rangordning och poängen viktas på det sätt som nämns i ansökningsannonsen.

2.1 Unionens prioritet 1: Hållbart fiske

Innovation inom fisket (art. 26)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till hållbar tillväxt och/eller förnyelse av verksamhetsområdet	25
Projektet stödjer företagets/företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet för att utveckla och kommersialisera nya produkter, processer eller tjänster	25
Projektet bidrar till en minskning av verksamhetsområdets miljöpåverkan	25
Projektet genomförs som ett samarbete mellan företagets forsknings-, utbildnings- eller utvecklingsorganisationer	15
Projektet främjar internationalisering eller deltagande i nätverk	10
Projektet bidrar till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen	10

Minimipoängantal 40

Rådgivningstjänster för fisket (art. 27)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till företagets konkurrenskraft eller förbättrar lönsamheten	40
Projektet bidrar till nya affärsmöjligheter eller tillämpning av marknadsföringsstrategier	40
Projektet minskar fiskeverksamhetens negativa effekter för ekosystemen	40

Minimipoängantal 40

Partnerskap mellan forskare och fiskare (art. 28)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till hållbar tillväxt och/eller förnyelse av verksamhetsområdet	25
Projektet stödjer företagets/företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet för att utveckla och kommersialisera nya produkter, processer eller tjänster	25
Projektet bidrar till en minskning av verksamhetsområdets miljöpåverkan	25
Projektet genomförs i samarbete mellan företagets forsknings-, utbildnings- eller utvecklingsorganisationer	15
Projektet främjar internationalisering eller deltagande i nätverk	10
Projektet bidrar till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen	10

Minimipoängantal 40

Diversifiering av verksamheten (art. 30)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till en tillväxtorienterad och hållbar företagsverksamhet	20
Projektet skapar nya former av inkomst för fiskare	20
Projektet gäller småskaligt kustfiske	10

Minimipoängantal 40

Hälsa och säkerhet i fisket (art. 32)

Urvalskriterium	Bedömning
Projektet främjar hälsa eller säkerhet i fisket	ja/nej

Fiskets miljöinvesteringar (art. 38)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet främjar fredlig samexistens mellan fiskare och skyddade arter (t.ex. säl samt skarv)	20
Projektet minskar skador som sälar orsakar fisket	20
Projektet förbättrar fiskets selektivitet	20
Projektet bidrar till minskade utkast och bifångster	10
Projektet minskar skador av fisket på ekosystemen	10
Projektet bidrar till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen	10

Minimipoängantal 40

Fiskets miljöinnovation (art. 39)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet främjar fredlig samexistens mellan fiskare och skyddade arter (t.ex. sälar och skarvar)	20
Projektet minskar skador som sälar orsakar fisket	20
Projektet förbättrar fiskets selektivitet	20
Projektet bidrar till uppsamling av förlorade fångstredskap	20
Projektet bidrar till minskade utkast och bifångster	20
Projektet genomförs i samarbete mellan företagens forsknings-, utbildnings- eller utvecklingsorganisationer	20
Projektet främjar internationalisering eller deltagande i nätverk	10
Projektet bidrar till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen	10

Minimipoängantal 40

Insamling av avfall från havet (art. 40.1.a)

Urvalskriterium	Bedömning
Projektet bidrar till insamling av avfall eller förlorade fiskeredskap från havet	ja/nej

Skydd och återställande av vattnekosystemen (art. 40.1.b-g, i)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet förbättrar möjligheterna för fiskens naturliga reproduktion	40
Projektet bidrar till att genomföra den nationella fiskvägsstrategin	40
Åland: Projektet bidrar till bättre förvaltning och bevarande av marina biologiska resurser	40
Projektet förbättrar fiskbeståndens biologiska mångfald och livskraft	20
Projektet genomförs i samarbete av medborgare och forsknings-, utbildnings- eller utvecklingsorganisationer	20

Minimipoängantal 40

Kompensation för fångstskador orsakade av sälar och skarvar (art. 40.1.h)

Urvalskriterium	Bedömning
Projektet är förenligt med stödvillkoren i det operativa programmet	ja/nej

Ersättande av fartygsmotorer (art. 41.2)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet förbättrar fartygets energieffektivitet och lönsamhet	15
Projektet möjliggör användning av biobränslen i fiskeverksamheten	15
Projektet minskar utsläppen av växthusgaser eller föroreningar	15
Projektet gäller småskaligt kustfiske eller inlandsfiske	30

Minimipoängantal 40

Förbättrande av fångstens mervärde (art. 42)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet gäller småskaligt kustfiske eller inlandsfiske	20
Projektet bidrar till möjligheten att dra ekonomisk nytta av underutnyttjade fiskeresurser eller biströmmar	20
Projektet främjar användningen av strömming och vassbuk som livsmedel	10
Projektet stödjer den sökandes verksamhet när det gäller utveckling och kommersialisering av nya produkter, processer eller tjänster	20
Projektet hjälper att tillämpa nya innovationer	10
Projektet främjar en tillväxtorienterad och hållbar företagsverksamhet	10
Projektet förbättrar fiskkvaliteten eller verksamhetshygienen	20

Minimipoängantal 40

Utveckling av fiskehamnar och landningsplatser (art. 43.1,3)

Urvalskriterium för det finländska fastlandet	Poäng
Projektet är ett prioriterat objekt enligt utredningen om fiskehamnar som jord- och skogsbruksministeriet har godkänt	40
Projektet bidrar till möjligheten att dra ekonomisk nytta av underutnyttjade fiskeresurser eller biströmmar	20
Projektet främjar användningen av strömming och vassbuk som livsmedel	20
Projektet stödjer den sökandes verksamhet när det gäller att utveckla och kommersialisera produkter, processer eller tjänster	20
Projektet gäller småskaligt kustfiske eller inlandsfiske	20
Projektet förbättrar samarbetet mellan primärproducenter av fisk	20
Projektet förbättrar logistiken för saluföring av fisk	20

Urvalskriterium för Åland	Poäng
Att trygga förutsättningarna för ett fortsatt och utvecklat strömmingsfiske	20
Att förbättra möjligheterna för landning av strömming i stor skala	20
Förbättrad logistik för småskaligt kustfiske	40

Minimipoängantal 40

2.2 Unionens prioritet 2: Hållbart vattenbruk

Innovationer i vattenbruk (art. 47)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till hållbar tillväxt och/eller förnyelse av verksamhetsområdet	25
Projektet stödjer företagets/företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet för att utveckla och kommersialisera nya produkter, processer eller tjänster	25
Projektet genomförs som ett samarbete mellan företagets forsknings-, utbildnings- eller utvecklingsorganisationer	15
Projektet bidrar till en minskning av verksamhetsområdets miljöpåverkan	25
Projektet främjar internationalisering eller deltagande i nätverk	10
Projektet bidrar till att genomföra EU:s strategi för Östersjöregionen	10

Minimipoängantal 40

Investeringar i vattenbruk (art. 48.1.a-d, f-h)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till tillväxtorienterad och hållbar företagsverksamhet	30
Projektet stödjer företagets/företagens forsknings- och utvecklingsverksamhet för att utveckla och kommersialisera nya produkter, processer (t.ex. vattencirkulationsodling eller odling i öppna havet) eller tjänster	30
Projektet handlar om att skydda vattenbruksanläggningar mot skador av säl	40
Projektet minskar vattenbrukets negativa miljöeffekter	20
Projektet förbättrar resurseffektiviteten eller cirkulationsekonomin	20
Projektet bidrar till ökad export	10
Projektet genomförs i enlighet med planen för lokaliseringstyrning av vattenbruket	10
Åland: Projektet bidrar till att modernisera vattenbruksenheterna samt förbättra arbets- och säkerhetsvillkoren	10
Åland: Projektet är positivt för djurens hälsa och välbefinnande	10

Minimipoängantal 40

Rådgivningstjänster för vattenbruk (art. 49)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet främjar en tillväxtorienterad och hållbar företagsverksamhet	10
Projektet bidrar till nya affärsmöjligheter eller tillämpning av marknadsföringsstrategier	40
Projektet hänför sig till bedömning av vattenbrukets miljökonsekvenser	40
Projektet inverkar positivt på vattendjurens hälsa och välbefinnande	40
Projektet bidrar till hälsa och säkerhet hos vattenbruksanläggningarnas anställda	40

Minimipoängantal 40

Kompetens och nätverksbyggande (art. 50)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till att utveckla vattenbruksaktörernas yrkeskompetens eller att sprida och tillämpa nya kunskaper och förfaranden i företagsverksamheten	40
Projektet bidrar till nätverksbyggande och en uppbyggande dialog inom vattenbruksområdet och intressenter	40

Minimipoängantal 40

Utveckling av nya vattenbruksområden (art. 51)

Urvalskriterium	Poäng
det finländska fastlandet: projektet bidrar till att genomföra planen för lokaliseringstyrning av vattenbruket	20
Åland: projektet kommer att bidra till Ålands landskapsregerings principer för att genomföra programmet	20
Projektet främjar en tillväxtorienterad och hållbar företagsverksamhet	20
Projektet minskar vattenbrukets negativa miljöeffekter	20

Minimipoängantal 40

Djurs hälsa och välbefinnande (art. 56)

Urvalskriterium	Bedömning
Projektet ligger i linje med utrotningsprogrammet som godkänts av EU-kommissionen	ja/nej

2.3 Unionens prioritet 3: Genomförande av den gemensamma fiskepolitiken

Kontroll och tillsyn (art. 76.2.a-d, f-l)

Urvalskriterium	Bedömning
Projektet ligger i linje med EU:s prioriteter för övervakning av fiske	50
Projektet främjar ett effektivt genomförande av övervakningen av fisket inom GFP	40

Minimipoängantal 40

2.4 Unionens prioritet 4: Territoriell utveckling

Genomförande av lokalt ledda utvecklingsprojekt (art. 63)

Urvalskriterium	Bedömning
Projektet ligger i linje med den lokala strategin och av de projekt som organet med ansvar för valet av aktionsgruppens projekt behandlat på sitt möte är detta projekt i rangordningen enligt aktionsgruppens urvalskriterier ett sådant projekt som på ett bättre sätt främjar uppnåendet av strategins mål än något av de projekt som inte blev valda.	ja/nej

2.5 Unionens prioritet 5: Fiskberedning och -handel

Saluföringsåtgärder (art. 68)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet hjälper att skapa mervärde för lokalt producerad fisk	20
Projektet ökar allmän medvetenhet om företagsverksamheten inom fiskerinäringen och effekterna av den	20
Projektet förbättrar samarbetet och nätverkandet i värdekedjan	20
Projektet förbättrar fiskeriprodukternas spårbarhet	20
Projektet bidrar till saluföring i synnerhet av nya produkter, ekologiska produkter eller miljöcertifierade produkter	20
Projektet främjar möjligheten att dra nytta av underutnyttjade fiskresurser	20
Projektet främjar exporten av fiskeprodukter	20
Projektet bidrar till att bilda producentorganisationer	20

Minimipoängantal 40

Beredning av fiskeri- och vattenbruksprodukter (art. 69)

Urvalskriterium	Poäng
Projektet bidrar till att skapa mervärde för lokalt producerade råvaror	20
Projektet främjar möjligheten att dra nytta av underutnyttjade fiskeriresurser	20
Projektet stödjer företagets/företagens verksamhet för att utveckla och kommersialisera nya produkter, processer eller tjänster	10
Projektet bidrar till ökad export	10
Projektet förbättrar samarbetet och nätverkandet i värdekedjan	10
Projektet bidrar till en tillväxtorienterad företagsverksamhet	10
Projektet minskar de negativa miljöeffekterna av verksamheten	10
Projektet främjar resurseffektivitet eller cirkulationsekonomi	20

Minimipoängantal 40

2.6 Unionens prioritet 6: Integrerad havspolitik

Skydd av havsmiljön (art. 80.1.b)

Urvalskriterium för det finländska fastlandet	Bedömning
Projektet är förenligt med dispositionsplanen som statsrådets kansli har godkänt	ja/nej

Urvalskriterium för Åland	Bedömning
Projektet kommer att bidra till Ålands landskapsregerings principer för att genomföra programmet	ja/nej

Utveckling av havspolitiken (art. 80.1.c)

Urvalskriterium för det finländska fastlandet	Bedömning
Projektet är förenligt med dispositionsplanen som statsrådets kansli har godkänt	ja/nej

Urvalskriterium för Åland	Bedömning
Projektet kommer att bidra till Ålands landskapsregerings principer för att genomföra programmet	ja/nej

2.7 Tekniskt stöd

Urvalskriterium för det finländska fastlandet	Bedömning
Projektet ligger i linje med den dispositionsplan som har fastställts av jord- och skogsbruksministeriet	ja/nej

Urvalskriterium för Åland	Bedömning
Projektet ligger i linje med landskapsregeringens principer för att genomföra programmet	ja/nej

ETT HÅLLBART FISKEÅLAND STRATEGI FÖR FLAG 2014-2020

Reviderad 26.10.2016

Reviderad 23.03.2018

Reviderad 10.09.2018

Lokalkraft Leader Åland r.f.

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1 SAMMANFATTNING.....	2
2 Förord.....	3
3 Om Lokalkraft Leader Åland r.f.	3
4 Åland och det åländska samhället	3
4.1 Allmänt.....	3
4.2 Verksamhetsområdet för fiskets lokala aktionsgrupp.....	4
4.3 Det åländska fiskets historia	4
5 Strategins framtagande och genomförande	5
5.1 Förankring i lokalsamhället.....	5
5.2 Sammansättning av FLAG:s BESLUTANDE ORGAN.....	6
6 Strategin och dess målområden.....	7
6.1 SWOT Analyser	8
6.2 Behovsidentifiering.....	9
6.3 Målområden.....	9
6.3.1 Miljö	10
6.3.2 Kunskap	10
6.3.3 Upplevelse.....	11
6.4 Indikatorer	11
6.5 Temaprojekt.....	11
7 Handlingsplan för strategins förverkligande.....	12
7.1 Urvalsprocessen	12

7.2 Allmänna urvalskriterier.....	14
7.3 Åtgärdsspecifika urvalskriterier	14
7.4 Finansieringsplan för strategin.....	15
8 Förvaltning och övervakning av strategins genomförande.....	15
8.1 Projektprocessen.....	15
9 Utvärdering och uppföljning.....	17

1 SAMMANFATTNING

Lokalkraft Leader Åland vill genom att fungera som Fiskets lokala aktionsgrupp, förkortat FLAG, för Åland under strukturperioden 2014-2020 förbättra förutsättningarna att leva och bo på Åland, öka möjlighet att bedriva näringsverksamhet kopplad till havsmiljön samt ytterligare till att bidra till en hållbarare havsmiljö på Åland genom att initiera och stöda projekt med följande målsättningar:

Bättre **Miljö** genom åtgärder som har direkt betydelse för fisk- och vattenmiljön, vilket gynnar lokalsamhället genom stärkta näringar och starkare attraktionskraft. Även åtgärder som förbättrar förvaltningen av fiskebestånden är aktuella.

Kunskap vilket här avser åtgärder som syftar till att lyfta antingen den allmänna kunskapsnivån gällande fiskerinäringen, havsmiljön eller kulturarvet, eller utbildningsprojekt riktade till aktörer inom för strategin relevanta områden.

Eller som **Upplevelse** där fisk- och havsmiljö är en av det åländska lokalsamhällets starkaste attraktioner. Här avser strategin åtgärder som lyfter fram och förbättrar upplevelsen av fisk och havsmiljö, både för lokalbefolkning och för turister.

När strategin är genomförd och förverkligad vill vi att havsmiljön på Åland har fått betydande förbättringar genom åtgärderna, att kunskapsnivån bland intressenterna har höjts avsevärt samt att tillgången på upplevelser inom fisk och havsmiljö har förbättrats för både turister och orsbefolkning.

Mariehamn den 11.03.2016
Strategigruppen

MILJÖ

KUNSKAP

UPPLEVELSE

2 FÖRORD

Denna strategi är framtagen av Lokalkraft Leader Åland r.f. i syfte att lämnas in som officiell strategi för FLAG för landskapet Ålands del av Europeiska havs- och fiskerifondens medel för lokalt ledd utveckling.

Strategin baserar sig till stor del på det arbete som landskapsregeringens strategigrupper uppgjort under förarbetet till det offentliga Ålands programdokument, gällande havs- och fiskerifonden och jordbruksfonden för landsbygdsutveckling, men med ytterligare fokusering och precisering gällande åtgärderna för lokalt ledd utveckling inom fiskeri.

Då landskapsregeringen undantagit småföretagsfinansiering ur Leadermetoden på Åland fokuseras endast på insatser av allmän karaktär. Precisionen i strategins målsättningar blir därefter, då det är betydligt svårare att planera och följa upp allmännyttiga projekt.

3 OM LOKALKRAFT LEADER ÅLAND R.F.

Föreningen verkar för landsbygdsens utveckling. Syftet är att utgående från Ålands befolknings egna behov och värderingar verka för att bevara den lokala servicen och de lokala arbetsplatserna, skapa nya arbetstillfällen, utveckla förutsättningar för service, kunnskap och sysselsättning, samt befrämja och utveckla trygghet och trivsel i enlighet med principerna för hållbar utveckling. Framförallt genom att:

- Ordna informations- och skolningstillfällen och studieresor
- Utredda privata och offentliga finansieringsmöjligheter
- Informera, aktivera och koordinera verksamheter inom ramen för målsättningen
- Samarbeta med invånarna, byalagen, föreningar, kommunerna, organisationer, institutioner och göra utvecklingsstrategier och framtidsplaner
- Uppehålla samarbete och bilda nätverk med referensgrupper både på lokal, nationell och internationell nivå

Lokalkraft Leader Åland r.f. bildades i november 2007 och har sedan dess kontinuerligt arbetat för landsbygdsens utveckling. 2009 och 2010 var ett stort steg i föreningens arbete – då utsågs föreningen till genomförare av Leader-metoden, dels inom landsbygdsutveckling och dels inom fiske. Föreningen beslöt 2011 att ändra stadgarna så ledamöter kan delta i möte på distans (t.ex. via Skype). Detta främst så att ledamöter kan vara med på möten utan att lägga mycket tid på resor. Vidare ändrades stadgarna så att styrelsen byts ut hälften åt gången och inte som tidigare att hela styrelsen byts ut vart annat år. Denna förändring gjordes så att det alltid är en blandning av erfarna och nya i ledningen. Under 2017 bytte föreningen namn till Lokalkraft Leader Åland.

4 ÅLAND OCH DET ÅLÄNSKA SAMHÄLLET

4.1 ALLMÄNT

Åland består av 16 kommuner och kan delas in i tre större regioner; Mariehamn, landsbygden och skärgården. Mariehamn som, till invånarantalet, är Ålands största kommun och tillika enda stad ligger på fasta Åland. Skärgården består av 6 kommuner som saknar fast vägförbindelse. Samtliga 15 landsbygds- och skärgårdskommuner uppfyller OECD:s definition av landsbygdsområde, dvs. mindre än 150 invånare per km².

Servicenivån är välutbyggd i samtliga åländska kommuner i form av skolor, barndagvård och äldreomsorg. I och med att avstånden är korta på Åland är det generellt sett nära till sjukvård i de flesta delar av Åland. I dagsläget finns välutbyggt transportnät i form av färjor, vägbankar och broar samt ett välutbyggt system av sociala servicefunktioner som skolor, barndagvård och äldreomsorg. Den småskaliga strukturen med de många kommunerna hävdas ha stor

betydelse för det lokala engagemanget och närheten till beslutsfattande kring frågor som berör den allmänna servicen.

Kulturlivet och idrottsaktiviteterna är rikt och omväxlande. Det finns också ett rikt föreningsliv verkande inom en rad olika intresseområden som exempelvis idrott, kultur och jakt och friluftsliv.

En storslagen natur, en lugn och trygg atmosfär och mänsklig närhet motsvarar många av storstadsmänniskans värderingar och i det perspektivet har skärgården stora tillgångar.

4.2 VERKSAMHETSOMRÅDET FÖR FISKETS LOKALA AKTIONSGRUPP

Verksamhetsområdet för strategin är hela Åland med tillhörande havsområden. Åland har en totalyta om 13517 km² varav 1527 består av land, 25 av insjöar och 11965 av hav .

Skärgården kan definieras som området innanför gränsen mot allmänt vatten, som går strax utanför de yttersta öarna. Vattenytan innanför gränsen är nästan 4 200 km², d v s nära tre gånger så stor som landskapets landyta. Denna består av ca 6 500 öar, bland dem huvudön, Fasta Åland. Åland består av 16 kommuner, och befolkningen uppgick 2016 till ca 29 200. Ungefär 11 500 bodde i staden Mariehamn. De gamla huvudnäringarna jordbruk och fiske är fortfarande betydelsefulla, men numera är sjöfart och turism avsevärt viktigare.

Åland har en långtgående självstyrelse, inte minst vad gäller fiskeriförvaltningen. Självstyrelsen har också medfört, att nästan alla inre fiskevatten ägs av ålänningar eller landskapet, eftersom det krävs åländsk hemorts rätt för köp av vatten.

4.3 DET ÅLÄNDSKA FISKETS HISTORIA

Den rika tillgången på skyddade och grunda och därmed förhållandevis näringsrika och varma vatten borgar för en riklig förekomst av fisk och ger även goda möjligheter att utöva fiske med små båtar. Fisket har följaktligen sedan urminnes tid varit en viktig näring och en förutsättning för den tidiga bosättningen.

Ursprungligen var det fråga om husbehovsfiske, men fiske för försäljning eller byte mot främst spannmål växte snart fram. Fisket har bedrivits från hemman i eller i omedelbar anslutning till skärgården. Med få undantag har jordbruket varit viktigt för dessa hemman. Generellt kan sägas, att det utgjort huvudnäringen på de stora öarna, medan fisket dominerat på de små längre ut i skärgårdarna. Kopplingen till bondekulturen medförde, att skärgårdsvattnen tidigt upphörde att ses som allmänna och delades upp mellan byar och gårdar, vilket försvårade uppkomsten av ett rent yrkesfiske.

Strömmingen var länge den för fisket helt dominerande arten. Den fiskades främst i samband med leken. I äldre tid var notdragning av stor betydelse, men under 1800-talet expanderade fisket med nät och strömmingsskötar, och kring sekelskiftet 1900 hade det tagit överhanden.

Inom skötfisket skedde en förskjutning mot drivfiske på allmänt vatten utanför skärgårdarna, vilket alltså kunde bedrivas även av personer utan egna fiskevatten. Detta förhållande bidrog till ett uppsving för ett egentligt yrkesfiske.

Vid sidan av strömmingen var i äldre tid gädda och abborre viktigast. De fiskades främst med not och ryssjor. Ända sedan medeltiden har de sålts till i första hand Stockholm och levererats dit främst med sumpbåtar, tills Sverige på 1950-talet förbjöd import av levande fisk. Också andra sötvattensarter fiskades liksom flundra (skrubbskädda) och inte minst torsk, som periodvis haft stor betydelse framför allt i det

södra havsbandet. Under 1950-talet inträffade några viktiga förändringar i det åländska fisket. I skärgårdarna drabbades gädd- och abborrfisket av en tillbakagång delvis beroende på en minskning av antalet sumpbåtar, men å andra sidan växte siken i betydelse, inte minst tack vare införandet av nylonnät.

Ett omfattande husbehovsfiske har alltid pågått parallellt med det kommersiella fisket, och gränserna dem emellan har varit flytande. I äldre tid bedrevs det till stor del med ryssjor, katsor och andra fällor, men under de senaste årtiondena har nät blivit helt dominerande.

5 STRATEGINS FRAMTAGANDE OCH GENOMFÖRANDE

5.1 FÖRANKRING I LOKALSAMHÄLLET

Redan under år 2011 påbörjades arbetet med att sprida information om vad som gjorts inom ramen för Leader på Åland. Ett flertal kommunrundor, med allmänheten inbjudet, genomfördes för att efterhöra deltagares åsikter om vad Leader bör vara med att möjliggöra. Resultat samlades in på hörande-tillfällen samt via frågeformulär.

Lokalkraft Leader Åland r.f. har redan tidigare påbörjat förberedandet av framställandet av en ny strategi för Leader inom ramen för det åländska genomförandet av Finlands operativa program för europeiska havs- och fiskerifonden för perioden 2014-2020. Detta genom att under åren ta till sig av åsikter som framförts relaterade till detta samt att vid tillfälle direkt efterhöra konkreta förslag, så som under diverse möten som hållits ute i bygden.

Arbetet med att skriva en ny strategi påbörjades efter att Ålands landskapsregering utlyst att de eftersöker förslag till lokal utvecklingsstrategi för genomförandet av lokalt ledd utveckling genom Leader-metoden i september 2015.

Uppföljande kommunrundor har hållits i augusti 2015 för att efterhöra deltagares behov inför den kommande programperioden för Leader. Resultat samlades in på hörande-tillfällen samt via frågeformulär. Dessutom har förankring skett till Ålands fiskodlarförening r.f. samt till arbetsgruppen för sportfiskeintressenter.

Resultat från lokala möten augusti 2015

Plats	Antal deltagare	Kvinnor	Män	Viktigt som framkom gällande fiskeri
Brändö	7	4	3	Leader är viktigt för skärgården Tillgängliggöra vatten är viktigt.
Föglö	6	4	2	Samarbete mellan föreningar vid Leader-projekt skulle vara bra
Lemland & Lumparland	6	2	4	Eventuellt våtmarksprojekt i Lumpo
Kumlinge	8	4	4	Våtmarksprojekt eventuellt på gång på Seglinge
Kökar	7	2	5	Vikar och vattendrag växer igen, gemensam vassklippningsmaskin behövs. Fiskets historia på Kökar borde dokumenteras.
Vårdö	7	5	2	Leader är viktigt och hjälper till att åstadkomma sådant som annars inte skulle vara möjligt. Behov av servicehus vid Wikens vänners besökshamn
Öppet möte i Mariehamn	8	5	3	Leader fick kontakt med nya intressenter. Båtprojektet Emilia är intresserade av Leader.
Totalt	49	26	23	

Lokala möten hölls i ovan nämnda kommuner. Platserna utvaldes på basis av intresse från orterna. På grund av restid till och från skärgården prioriterades besök till dessa för att inkludera dessa deltagare.

Information om hörandena lockade även flera som inte hade möjligt att fysiskt närvara på hörandena att kontakta Lokalkraft Leader Åland, främst gällande projektbehov.

Hörandena visar att Leader-metoden behövs på Åland för att bevara landskapet och utveckla samhällena. Många av behoven som framkommit är desamma som funnits tidigare och deltagare relaterar till Leader enligt det som gjorts. Därför är de framkomna behoven i linje med föregående programperiod. Dock bör det lämnas utrymme även för mer innovativa projekt varför strategin inte bör sätta alltför mycket begränsningar utan ha en bredd.

Gemensamt för alla höranden är att deltagarna är ense om att det är viktigt att det finns bra projektassistans, framförallt vid redovisningsskedet. Administrationen kan annars riskera tära för mycket på de engagerades krafter plus på föreningarnas ekonomi. Paraplyprojekt kan vara en lösning där ledande projektägare sköter det mesta av administrationen.

Utvecklingsområden som framkom på dessa möten låg inom livskvalitet för skärgårdsbor, landskaps- och kuståterställning, och landskapsvård, barn och ungdomar, turism, produktutveckling, marknadsföring, nya samarbetsformer, nya intäktskällor, upplevelse, rekreations- och kunskapsspridande turism.

Förutom de lokala mötena som fångar upp åsikter från hela Åland har vi även genomfört en enkät gällande förväntningar av programperioden 2014 – 2020.

Ett frågeformulär skapades för att ge bakgrundsfakta till denna strategi gällande önskemål och behov. Frågeformuläret har spritts genom Lokalkraft Leader Ålands hemsida, via hörandena samt via e-post till föreningens kontaktregister.

Frågorna gällde kön, ålder, hemkommun, representation, livssituation, åsikter om föregående programperiod och önskemål om kommande programperiod uppdelat i vad Leader bör möjliggöra i allmänhet och mer i detalj vilket intresse för projekt det finns samt vad åsikterna gällande Lokalkraft Leader Ålands roll och funktioner bör vara. Frågeformuläret samlade sammanlagt 29 svaranden varav 17 män och

12 kvinnor. 14 svarade som privatpersoner, 12 som föreningsrepresentanter och 3 som offentlig representant.

Åsikter vad Leader bör möjliggöra var:

Innovativa projekt som har en mycket stor del nytänkande, utbildningsprojekt, studieresor, samarbeten mellan organisationer, tillgängliggöra områden för allmänheten, stöda mindre organisationer genom rådgivning, skötsel av stränder, skraddarsydda stöd till skärgården, med mera.

Vanligt förekommande var åsikten att pappershanteringen bör förenklas vilket t.ex. kan åstadkommas genom förbättrad rådgivning samt att informationen om Leader bör nå ut till fler.

5.2 SAMMANSÄTTNING AV FLAG:S BESLUTANDE ORGAN

FLAG:s beslutande organ tillsätts enligt de direktiv som givits beaktande könsfördelning, ålder och grupptillhörighet inom ramen för lokalt ledd utveckling. Därutöver vill Leder Åland r.f. för att ha kunskapsresurser i det beslutande organet, att dess medlemmar tillsammans besitter sådan kunskap att samtliga projekt kan behandlas likvärdigt och fullständigt.

En betydande del av medlemmarna skall ha bakgrund inom yrkes-, sport- eller husbehovsfisket, vattenägare, fiskodlingen och miljöorganisationer. De resterande ledamöterna väljes utgående från kompetens. Det förtydligas också att det måste finnas en person representerade yrkesfisket och en för vattenbruket i FLAG eller arbetsutskottet, för att säkerställa kopplingen till näringslivet inom fisket.

Genom att privata och tredje sektorn utgör minst ⅓ av gruppen säkras kravet på att inte för stor andel av de beslutande tillhör offentlig sektor.

Ordförande väljs varje år. På Lokalkraft Leader Ålands vårmöte 2018 beslutades att såväl fasta Åland som skärgården skall vara representerad i Fiskets lokala aktionsgrupp och att minst en ungdomsrepresentant skall finnas. Ledamoten skall motsvara EU:s definition av ungdom eller på annat sätt företräda ungdomar.

Målsättningen är också att könsfördelningen i FLAG:s beslutande organ skall vara minst 40 % - 60 %

Val av medlemmar i FLAG:s beslutande organ

Föreningsmötet för Lokalkraft Leader Åland r.f. väljer FLAG:s beslutande organ och avgör därmed dess sammansättning. Gruppen väljes enligt samma princip som styrelsen dvs. att en person sitter två år i gången och att hälften väljes årligen. Inför valet på föreningsmötet bör en valkommitté utses som på ett öppet och rättvist sätt kommunicerar att val kommer att ske, till exempel genom annonsering. Nödvändigtvis behöver inte medlemmar i FLAG:s beslutande organ vara medlemmar i föreningen eller ledamöter i styrelsen. Det är dock fördelaktigt om FLAG:s ordförande ingår i Lokalkraft Leader Ålands styrelse.

6 STRATEGIN OCH DESS MÅLOMRÅDEN

Huvudtemat för strategin är att lokalt ledd utveckling är ett effektivt sätt att ta tillvara på det lokala engagemanget som i hög grad är drivkraften till utveckling i landsbygden och skärgården.

Lokalsamhället ges därigenom möjlighet att påverka sina livsförhållanden och främja den lokala utvecklingen genom verktyg för samarbeten på lokal nivå. Genom ett aktivt lokalt engagemang kan behovet av förbättrad samverkan mellan fiskerinäringens olika sektorer samt andra aktörer främjas. **(punkt a och d i artikel 63 i EHFF-förordningen)**

Genom förbättrad samverkan kan även konflikter som uppstår till följd av motstridiga intressen undanröjas. Möjligheten att stödja lokalsamhällets deltagande och engagemang i åtgärder av allmänt intresse så som bevarande av kulturarv och miljöförbättrande insatser medför att samhällets attraktionskraft ökar, vilket i sin tur kan innebära förbättrad konkurrenskraft för företagare som drar nytta av dessa värden, exempelvis inom turistsektorn. För värden av fiskevattnen är det avgörande att fiskelag och samfälligheter aktiveras eftersom det är deras skyldighet att se till värden av de egna vattnen. **(punkt b,c och e i artikel 64 i EHFF-förordningen)**

Åldersstrukturen inom yrkesfisket är hög varför det är en nödvändighet med nyrekrytering till branschen. De viktigaste faktorerna för detta är att näringen är lönsam och att näringens status förbättras. Genom informationsinsatser kan bilden av näringen bli bättre och konsumenter bli mer positivt inställda till den lokala primärproduktionen av fisk. Ett omfattande husbehovsfiske har alltid pågått parallellt med det kommersiella fisket och gränserna dem emellan har varit flytande. Yrkesmässigt fiske bedrivs i stor utsträckning i skärgården, ofta som en del av det mångsyssleri som är kännetecknande för livet i skärgården. **(punkt a och b i artikel 63 i EHFF-förordningen)**

Välanpassade insatser för kunskapsutveckling kan främja det yrkesmässiga småskaliga kustfisket, vilket är en nödvändighet för att inte försämra förutsättningarna för en livskraftig skärgård. Inom lokalt ledd utveckling skall det även vara möjligt att stödja interregionala och transnationella samarbetsprojekt, med syfte att stimulera skapandet av nya nätverk. På detta sätt kan den lokalt ledda utvecklingen ta lärdom av och få nytta av positiva erfarenheter av lokalt ledd utveckling i andra regioner och länder. **(punkt a och e i artikel 63 i EHFF-förordningen)**

6.1 SWOT ANALYSER

I landskapsregeringens programarbete inför strukturstödsperioden 2014-2020 genomfördes en SWOT för lokalt ledd utveckling, som grundligt dissekerade den åländska situationen. Strategin har tagit fasta på det arbetet, men vill fokusera på några särskilda områden inom ramen för den analysen, vilka i SWOTen nedan markeras i **fetstil**.

<p>Styrkor (S1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tryggt samhälle som är nära både socialt och geografiskt - Välmående, variationsrikt förenings- och fritidsliv - Arbetslösa och människor utanför systemen fångas upp - God grundutbildning - Litet = snabbt och enkelt - Fungerande nätverk privat och professionellt - Spårbara, Lokala produkter - Ökande befolkning 	<p>Svagheter (SV1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Få drivande och brist på ideellt arbete - Sårbara hjälpinsatser för arbetslösa och människor utanför samhället - Brist på tillgängligt riskkapital - Få samarbeten mellan företag - Kort högsäsong för turistföretagare - Inte självförsörjande inom utbildning - Några stora företag påverkar hela samhället - Snävt kund/besöksunderlag
<p>Möjligheter (M1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Många småföretagare som kan utvecklas - Inflyttning av resursrika befolkningsgrupper (pensionärer o studerande) - Ta tillvara vad alla årstider erbjuder - Kapacitet i infrastrukturen för att ta emot inflyttare - Generationsväxling utvecklar - Naturföretagandet är inte utnyttjat fullt ut - Utbildade som återvänder 	<p>Hot (H1)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ökande Arbetslöshet när mer kompetens krävs - Förlorade skatteintäkter inom utländska pensioner etc. - Brist på språkintegreringen - Ökad urbanisering - Tax-freen försvinner

I det åländska programarbetet inför strukturstödsperioden 2014-2020 genomfördes en SWOT för den åländska fiskerinäringen, både för yrkesfisket, fiskodlingen och fiskindustrin. Strategin har tagit fasta på det arbetet, men vill fokusera på några särskilda områden inom ramen för den analysen, övriga har rensats bort.

<p>STYRKOR (S2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Skärgårdsnäring med stark tradition, goda yrkeskunskaper och erfarenhet - Hållbart fiske och fiskeriförvaltning (lokalt regelverk, gott kunskapsunderlag och starka bestånd av vissa arter, välutvecklad utplanteringsverksamhet, användning av passiva fiskemetoder) 	<p>SVAGHETER (SV2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Vattenområdenas tillgänglighet, intressekonflikter - Bristande samarbete och kommunikation mellan sektorer - Brist på kunskapsunderlag för vissa arter
<p>MÖJLIGHETER (M2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Planering av användningen av vattenområden - Ytterligare utveckling av fiskevård (restaurering av områden, planering) - Förbättrad kommunikation, dialog och samarbete både lokalt och regionalt 	<p>HOT (H2)</p> <ul style="list-style-type: none"> - Försämring av vattenekosystemet och den biologiska mångfalden (eutrofiering, miljögifter, klimatförändringar, sviktande fiskbestånd, påverkan av invasiva arter) - Negativ medial uppmärksamhet

SWOT analysen ger en ganska tydlig bild av det åländska samhället, i synnerhet i sammanhanget med kopplingen till fisket och havsmiljön. Det finns ett rikt och varierat förenings- och friluftsliv på Åland, som gärna vill ta en större del i användandet och förvaltandet av havsmiljön, och därmed fisket. Däremot så är det svårt att göra det enbart på ideell basis och med eget kapital, varför det finns ett stort behov av riktade insatser i form av projektverksamhet för detta. Både direkt åtgärder, men även behov av kommunicerande och informativa åtgärder märks.

6.2 BEHOVSIDENTIFIERING

I programarbetet inför perioden 2014-2020 har det klar framkommit att det finns ett behov av kontinuerlig inflyttning till Åland, och att de som kommer till Åland för att studera stannar efter avslutade studier. Eftersom möjligheterna till högre utbildning är begränsade till vissa områden finns även ett behov av att de som lämnar Åland för studier senare återvänder med sina nya kunskaper. Här är en attraktiv närmiljö en viktig del i arbetet att få människor att återvända.

Vattenmiljön i Östersjön är av avgörande vikt för det åländska samhällets attraktionskraft. Det finns ett behov av insatser som förbättrar lokalsamhällets attraktionskraft, så som miljö- och kulturbevarande åtgärder, liksom tillgänglighet till vatten, vilket gynnar både lokalbefolkning, inflyttning och företagare.

Även fisketurismen har utvecklats starkt de senaste åren, vilket har inneburit en betydande förlängning av den annars korta högsäsongen sommartid. Det finns ett behov av att förbättra förutsättningarna för att bedriva företagande i koppling till fisketurism och upplevelser i det natursköna åländska skärgårdslandskapet.

En konsekvens av att det ankommer på vattenägare att sköta vården av sina vatten och då ägarstrukturen är splittrad, är att det finns ett behov av ett utökat samarbete inom lokalsamhället för en optimal förvaltning av vattnen. Detta kan ge en möjlighet till ett mer mångsidigt nyttjande av vattnen inklusive underutnyttjade fiskbestånd. Det har även identifierats att det finns potential för utveckling beträffande det samarbete som existerar mellan fiskerinäringens olika sektorer och andra aktörer i samhället.

6.3 MÅLOMRÅDEN

Strategin kommer att fokusera på 3 huvudsakliga målområden, som är avvägda att passa ihop med behovsidentifieringen och SWOT analyserna. Dessa områden är:

1 MILJÖ
I strategin menas då åtgärder som har direkt betydelse för fisk- och vattenmiljön, vilket gynnar lokalsamhället genom stärkta näringar och starkare attraktionskraft. Även åtgärder som förbättrar förvaltningen av fiskebestånden är aktuella.

2 KUNSKAP
Här avser strategin åtgärder som syftar till att lyfta antingen den allmänna kunskapsnivån gällande fiskerinäringen, havsmiljön eller kulturarvet, eller utbildningsprojekt riktade till aktörer inom för strategin relevanta områden.

3 UPPLEVELSER
Fisk- och havsmiljö är en av det åländska lokalsamhällets starkaste attraktioner. Här avser strategin åtgärder som lyfter fram och förbättrar upplevelsen av fisk- och havsmiljö, både för lokalbefolkning och för turister.

6.3.1 MILJÖ

Vattenmiljön är av central betydelse på Åland. Den ger bl.a. artrikedom och mångformighet i miljön och den ger förutsättningar för fiskerinäringen och turismen.

Vattnet belastas emellertid via nedfall från luften, vattenströmmar, läckage från bottnar, naturlig avrinning och lokala källor från olika slags mänsklig verksamhet. Innerskärgårds – och mellanskärgårdsområdena är mycket känsliga för lokal belastning eftersom vattenomsättningen är begränsad.

Miljöförändringarna har kraftigt omstrukturerat fiskerinäringen och det kustnära fisket. Ett stort problem med grunda havsvikar och flador är att de påverkats kraftigt av det moderna jordbruket och bostadsbyggandet vid stranden. På många ställen har man dikat ur översvåmningsområden och myrar som fungerat som vattenreservoarer för naturliga våtmarker, samt sänkt sjöar och dikat ur grunda vikar för att erhålla jordbruksmark, vilket resulterat i att befintliga ställen helt försvunnit eller i många fall fungerar dåligt. Åland som även har en relativt stenig och bergig kust har även brist på ställen med lämplig topografi för att fungera som lek- och uppväxtområde för fisk.

Strategin vill förbättra förutsättningar för fisk- och havsmiljö på Åland bland annat genom att:

- Ge stöd till restaurering och iordningställande av lek- och uppväxtområden
- Ge stöd till fiskevårdsplaner uppgjorda i syfte att underlätta ägarförvaltning
- Ge stöd till projekt som i allmänhet syftar till att förbättra fisk- och havsmiljön

Även övriga projekt som anknyter till strategins huvudsyften och målområdet kan vara aktuella, om FLAG så bedömer, till exempel interregionala och transnationella samarbetsprojekt.

6.3.2 KUNSKAP

En stor del av fiskeriförvaltningen förutsätter att kunskap existerar hos dem som är satta att förvalta fiskevattnen- och resursen, vattenägarna, samt huvudutnyttjarna av resursen, både husbehovs- och fritidsfiskare.

Inom detta område är tanken att det skall ges möjlighet till skapande av nätverk som ökar samarbeten mellan olika aktörer samt sammanhållningen på landsbygden och skärgården. Stöd skall öka sammanhållningen och skapa förutsättning för en meningsfull fiskeriförvaltning och fritid genom gemensamma projekt.

Strategin vill förbättra kunskapen mellan aktörerna genom:

- Kunskapsutbyten mellan små aktörer för att utveckla gemensamma arbetsprocesser och resurser.
- Verksamheter på lokalnivå som främjar utvecklingen och ökar kunskap om närområdet och som kan bidra till utveckling.
- Kompetensutveckling som har positiv effekt på jämställdhet, integrationsarbete, samverkan för ekonomisk tillväxt och sysselsättning samt ungdomars möjligheter till företagande och arbete inom fiskerinäringen och naturvården.

Även övriga projekt som anknyter till strategins huvudsyften och målområdet kan vara aktuella, om FLAG så bedömer, till exempel interregionala och transnationella samarbetsprojekt.

6.3.3 UPPLEVELSE

Att bo på ett perifert ställe som Åland innebär ofta att man prioriterar friluftsmöjligheterna det medger gentemot olägenhet det innebär att bo avskilt och utan fast förbindelse till omvärlden. Fisket är en viktig del av den åländska livsstilen, och en extremt viktig del för den åländska attraktionskraften för gästande besökare.

Den åländska fisketurismen har haft en stark utveckling senaste åren. Visit Åland samt privata aktörer har starkt marknadsfört fisket som säsongsförlängare, vilket resulterat i att besökarantalet av sportfiskare stigit kraftigt. Även professionella fiskeguider har ökat i antal och i försörjningsgrad. Fisketurismen kan ytterligare utvecklas positivt genom mera gemensam marknadsföring, och ökad produktpaketering vilket ökar säljbarheten av fiske som produkt ytterligare. Även information om sportfiske till vattenägarna och allmänhet kan underlätta bedrivande av kommersiell sportfisketurism.

Strategin vill gynna upplevelsen av fisket och havsmiljön på Åland genom att:

- Investeringar som syftar till förbättring eller utvidgning av småskalig verksamhet
- Utveckling av nya verksamheter, evenemang eller annat som kan stärka det lokala samhället och syftar till att öka delaktigheten och attraktionskraften
- Utveckla nya tjänster/aktiviteter kopplade till fisket och havsmiljön
- Bevara och skapa ny fritidssysselsättning och kulturverksamhet kopplat till fisket och havsmiljön.
- Öka tillgängligheten för fiskeupplevelser för alla, exempelvis genom handikappanpassning.

Även övriga projekt som anknyter till strategins huvudsyften och målområdet kan vara aktuella, om FLAG så bedömer, till exempel interregionala och transnationella samarbetsprojekt.

6.4 INDIKATORER

Följande indikatorer och målsättningar kommer att användas för att följa upp målen i strategin:

Antal och typ av projekt	Målsättning
Antal miljöprojekt	6
Antal restaurerade eller iordningställda lekomyråden	4
Antal kunskapsprojekt	6
Antal upplevelseprojekt	6
Spridning, projekt per kommun	Samtliga kommuner
Totalt antal projekt	18
Antal paraplyprojekt	2
Antal och typ av projektägare samt medverkande	
Antal fiskelag	15
Antal samfälligheter	15
Antal samarbetsinsatser	10
Antal frivilliga arbetstimmar (talkoarbete)	6000
Antal män	50
Antal kvinnor	50
Antal ungdom	20

Förutom dessa officiella indikatorer kommer vi även inom ramen för förverkligandet av strategin att specifikt följa upp projekten inom ramen för del olika målområdena. Detta kommer dock att bestämmas på projektnivå i ansöknings- och beslutsförfarandet.

6.5 TEMAPROJEKT

Lokalkraft Leader Åland har under perioden 2009-2015 testat att själv hålla i ett par temaprojekt. Den utvärdering vi gjort ger vid handen att temaprojekt betydligt minskar administrationen för delprojekten och för landskapsregeringen medan en större del administration läggs på huvudägaren. Genom temaprojekt kan föreningar utan FO-nummer gemensamt göra ett projekt och dra fördel av att ha gemensam

administration. Huvudsökande är FLAGs beslutande organ genom Lokalkraft Leader Åland.

Lokalkraft Leader Åland kommer under perioden 2014-2020 uppmuntra små aktörer att gå ihop och göra större, gemensamma projekt inom ramen för strategins målområden. I statistiken kommer dock delprojekten att hanteras som enskilda projekt. Målsättningen gällande temaprojekt i FLAG är att stöda två projekt med fem delprojekt var. Dvs. ca hälften av den totala målsättningen för perioden görs genom gemensamma projekt som gynnar många och där man kan dela på administrationen och istället fokusera på innehållet. För paraplyprojekt gäller samma maximala stödsumma som för övriga projekt. Vid urval av temaprojekt ser aktionsgruppen till att sprida på dels genomföranden och dels målgruppen för projektet. Detta för att undvika att finansieringen centreras till en målgrupp.

7 HANDLINGSPLAN FÖR STRATEGINS FÖRVERKLIGANDE

Huvudansvaret för strategins förverkligande har Lokalkraft Leader Åland, som fungerar som FLAG. En stor del av arbetet kommer att koordineras tillsammans med Landsbygdsprogrammets motsvarande del, LAG. Projektprocessen och kriterierna, samt till viss del stödnivåerna, är samordnade mellan både LAG och FLAG vilket gör att det inte blir någon konkurrens mellan de båda programmen. Avskiljningen sker istället i ansökningskedet, där projektet, beroende på utformning och natur, kategoriseras som antingen ett FLAG eller LAG projekt.

7.1 URVALSPROCESSEN

Allmänna villkor:

Vid framtagandet av urvalskriterier för insatser som genomförs inom lokalt ledd utveckling har viktning och poängsättning varit central för att uppnå en öppen och opartisk bedömning av hur väl enskilda projekt

uppfyller kriterierna. Vikt har även satts vid att det inte uppstår intressekonflikter vid den slutliga bedömningen av projekt.

1. Projektet överensstämmer med målsättningarna.

Dels för strukturprogrammet för den åländska fiskerinäringen, dels för fiskets lokala utvecklingsstrategi men även för det specifika målområdet.

2. Projektet genomförs på ett kostnadseffektivt sätt.

För att bedöma kostnadseffektiviteten och att tillräcklig konkurrensutsättning skett krävs en väl genomarbetad och tillräckligt specificerad budget med motiveringar.

3. Stödmottagaren utgör en registrerad organisation.

För att kunna erhålla stöd krävs dessutom ett FO-nummer.

4. Projektidén är väl förankrad.

Projektet har i inledningsskedet informerat och involverat andra och kan visa på att idén är väl och brett förankrad bland intressenter och berörda.

5. Utvecklingsplan – efter projekttiden

En utvecklingsplans syfte är att projektet redan i ansökningskedet har tänkt på och funderat igenom vad som händer efter att projektet är avslutat – hur fortsätter man?

6. Total offentlig finansiering

Stödet som beviljas av FLAG, tillsammans med andra offentliga medel får ej överskrida 50 000 euro tillsammans.

7. Projektet är allmännyttigt

FLAG stöder bara projekt som kan anses vara allmännyttiga.

Urval av projekt

Projektansökningar genomgår en betygsättning genom att fiskets lokala aktionsgrupp och ett arbetsutskott poängsätter ansökan enligt nedanstående uppgjorda kriterier. Samtliga projekt bedöms och således genomförs urvalet på ett icke-diskriminerande och öppet sätt.

Kriterierna skall kunna bedömas objektivt. För att uppnå objektivitet bedöms projekt i "tre steg".

1. Beredning av ansökan.

Projektkoordinatorn bereder ansökan och begär in kompletteringar. FLAGs arbetsutskott får tillgång till handlingarna och går igenom ansökan samt tar kontakt med projektägarna vid behov. Ansökan poängbedöms utifrån strategins målsättningar. Projektet bör uppfylla tre grundläggande kriterier för att gå vidare i urvalsprocessen. Därefter överförs projektet till FLAG för behandling. Här bedöms även kapaciteten att genomföra projektet.

2. Aktionsmötet fastställer den slutgiltiga poängsättningen.

På aktionsgruppens möte fastställs, om så behövs efter diskussion, den slutliga poängsättningen vilken ligger till grund för aktionsgruppens beslut. Minst 50 % behöver vara närvarande för att mötet skall vara beslutsfört.

Genom urvalskriterierna fås en total summa som dels består av värde för de allmänna urvalskriterierna (max 22,5 poäng) och dels en summa för de åtgärdsspecifika urvalskriterierna (max 7,5 poäng). Summorna slås samman. En poängsumma som överstiger minimum medför inte automatiskt att projektet förordas.

I förordandet vägs även in:

- Mängden projekt som genomförs/genomförts tidigare på platsen inom ämnet
- Konkurrensen med andra projekt
- I fallet att flera projekt konkurrerar om samma finansiering bedöms de utgående från vilket projekt som sinsemellan har högst poäng.

7.2 ALLMÄNNA URVALSKRITERIER

Poäng: 0 10 20 eller 30 (se bilaga för detaljerad beskrivning)
Maximal poäng efter viktning: 22,5.
Se fullständig version, som bilaga.

Tvingande kriterium

Projektet bör uppfylla alla tre kriterier för att gå vidare i urvalsprocessen:

		Ja	Nej
Grundläggande kriterier	Projektet är i enlighet med målsättningarna i Leader Ålands strategi		
	Projektet är allmännyttigt och tillgängligt		
	Kapacitet att genomföra projektet		

Allmänna kriterium

		Poäng	Viktning	Summa
Allmänna kriterier	Projektet är förankrat och baserar sig på ett faktiskt behov		10 %	0
	Projektet har en tydlig beskrivning av genomförandet		10 %	0
	Projektet engagerar och innefattar frivilligarbete		5 %	0
	Projektets efterlevnadspotential		10 %	0
Kriterier för att uppfylla de horisontella målen och genomgripande teman	Projektet beaktar hållbarhet, bra miljöval eller påverkar naturen positivt		15 %	0
	Projektet är innovativt och utvecklande		15 %	0
	Projektet involverar/gynnar ungdomar		10 %	0
Summa för allmänna kriterier:				0

7.3 ÅTGÄRDSSPECIFIKA URVALSKRITERIER

Poäng: 0 10 20 eller 30 (se bilaga för detaljerad beskrivning)
Maximal poäng efter viktning: 7,5
Se fullständig version, som bilaga.

Tyngdpunktsspecifika urvalskriterier *forts.*

		Poäng	Viktning	Summa
Miljö	Fiskevårdsinsatser		15 %	0
	Vårda havs- och vattenmiljön		10 %	0
Poäng Miljö:				0

Kunskap	Öka kunskapen hos fiskeriförvaltningens aktörer		15 %	0
	Lyfter den allmänna kunskapsnivån		10 %	0
Poäng Kunskap:				0

Upplevelse	Fiske- och havsupplevelser för alla		25 %	0
Poäng Upplevelse:				0

7.4 FINANSIERINGSPLAN FÖR STRATEGIN

I strategin har endast en grov fördelning gjorts över de medel vi räknar med att kunna disponera. Fokusen för strategin ligger på Miljö, där vi tror att det finns absolut mest vilja och utrymme att kunna få projekt till stånd under perioden. Vi räknar dock med att kunna anpassa finansieringsramen efterhand som projekten förverkligas, lite beroende på var det finns mest efterfrågan på medel. En sådan justering meddelas i sådana fall landskapsregeringens förvaltande myndighet.

ÅTGÄRD	PROCENT	BELOPP
MILJÖ	41,6 %	250 000 €
KUNSKAP	18,4 %	110 000 €
UPPLEVELSER	25 %	150 000 €
DRIFT AV FLAG	15 %	90 000 €
TOTALT	100 %	600 000 €

Vi har även räknat med att tillämpa nedanstående övriga finansiella villkor för beviljade av stöd:

- Generellt är stödprocent som kan erhållas 60 % av stödberättigade kostnader. *
- Som ersättning för eget arbete tillgodoräknas 15 € per h (Som ersättning för eget arbete med specialmaskiner eller specialkunskaper kan en högre ersättning för eget arbete tillgodoräknas)
- Stödtaket för projekt är 50 000 €, vilket i praktiken innebär att ett projekts totala budget inte kan överstiga 83 333 euro

* För vissa projekt, där man kan motivera ett synnerligen stort allmänintresse och projektet är av sådan karaktär att annan finansiering i form av medel eller talkoarbete kan vara svårt att erhålla, kan fiskets lokala aktionsgrupp finansiera upp till 80 % av stödberättigade kostnader under förutsättning att projektet har erhållit mer än 25 poäng i urvalet. Detta skall dock motiveras skilt i ansökan och beslut. För projekt som erhåller 80 % i stöd är max. summan 66 667 euro.

8 FÖRVALTNING OCH ÖVERVAKNING AV STRATEGINS GENOMFÖRANDE

8.1 PROJEKTPROCESSEN

Ansökan

Projektansökningar om stöd som uppfyller kriterierna i strategin riktas till Lokalkraft Leader Åland r.f. Under programperioden kommer det även att finnas möjligheter att elektroniskt ansöka om stöd, via datorsystemet Hyrrä. FLAG kommer även att utarbeta en ansökningsguide som beskriver:

1. Planeringen av projektet
2. Hur projektplanen, budgeten och tidtabellen kan utformas
3. Hur man beräknar finansieringen
4. Vilka mallar och blanketter som är till hjälp
5. Vilka dokument som skall ingå i ansökan

Ansökningar kan göras löpande under hela året och bereds och förarbetas av Leaderkontoret och FLAGs arbetsutskott två månader innan FLAG-mötet. Föreningen avser att hålla ett förutbestämt antal FLAG-möten per år i enlighet föreningens årliga verksamhetsplan.

Arbetsutskott - Bereder projektansökan

FLAGs arbetsutskott och projektkoordinatorn bedömer ansökan och bereder den inför ordinarie möten. Efter bedömningen och eventuell

beredning utger arbetsutskottet ett första utlåtande och riktar eventuella rekommendationer om förbättringar förändring och dylikt till projektägaren innan beredningen avslutas. Efter att arbetsutskottet har behandlat ansökan färdigt lyfts den antingen upp till FLAG-mötet för avgörande eller återförs till projektägaren.

FLAG – Förordar / Avslår

FLAG:s beslutande organ väljer vilka projekt som ska beviljas finansiering och bedömer då om projektet ligger inom de prioriterade tyngdpunkterna och hur väl det uppfyller urvalskriterierna.

Landskapsregeringen - Slutgiltigt beslut

Landskapsregeringen gör en laglighetskontroll över projektet varefter ett formellt stödbeslut fattas, antingen beviljande eller avslag, som sänds till stödmottagaren och till aktionsgruppen.

Genomförande rutiner – Dokumenterad hanteringsprocess

Enligt modell från föregående period avser Lokalkraft Leader Åland att ta fram ett dokument med rutiner för hur projekt skall hanteras inom organisationen och i förhållande till Ålands Landskapsregering. Dokumentet bör företrädesvis utarbetas i samarbete med berörda myndigheter.

Stöd och bollplank åt projektansökare – kontoret

Lokalkraft Leader Åland avser att upprätta en servicepunkt för projektägarna där de kan erhålla stöd och hjälp i projektarbetet. I hanteringsprocessen av insatser inom fiskets lokala utvecklingsstrategi är den givna budgetramen begränsad, vilket kan medföra att rådgivningen blir begränsad utifrån de medel som finns. Övrig hjälp från föreningen behöver då finansieras på annat sätt.

Platsbesök

Företrädesvis utförs två platsbesök hos projektet. Ett i ansökningsskedet till exempel av arbetsutskottet och ett efter avslutandet. Det avslutande besöket bör ske i samråd med Ålands landskapsregering.

Utbetalning och rapportering

Ansökan om utbetalning av stöd riktas i sin helhet till Fiskets lokala aktionsgrupp antingen i pappersformat eller via datasystemet Hyrrä, FLAG ser över ansökan i stora drag och främst slutrapport samt bilder. Innan anhållan om utbetalning går vidare till Ålands landskapsregering för behandling skall Lokalkraft Leader Åland godkänna själva slutrapporten och de bifogade bilderna, så att materialet håller den standard som krävs för Leaders uppföljning och informationskrav. Landskapsregeringen gör en laglighetskontroll och betalar ut stöd till stödmottagaren då slutrapport och redovisningen genomgått en skriftligen godkänd beredning hos Lokalkraft Leader Åland. Landskapsregeringen ansvarar för att FLAG har adekvat information kring projektet även i slutskedet. En kopia på utbetalningen skall sändas till FLAG för kännedom. Betalningen sker i efterskott varför det är viktigt att projektet har egna reda pengar eller lån under projektiden.

SYNLIGHET

Projektägaren är skyldig att ansvara för synligheten av programmets delaktighet. Föreningens medlemmar får informationstavlor från Lokalkraft Leader Åland.

9 UTVÄRDERING OCH UPPFÖLJNING

Genom att FLAG kontinuerligt utvärderar strategin kommer den att automatiskt följas upp. Genom indikatorerna finns mål insatta som ytterligare säkrar uppföljningen. Därutöver kommer de beviljade medlen att följas upp årligen, i samband med föreningens verksamhetsberättelser.

Utvärderingsblanketter finns för såväl projekt som medlemmar i aktionsgruppen. Projektägaren får fylla i utvärderingsblanketten i samband med slutredovisningen, en lättare variant görs i sedan även samband med ettårsuppföljningen av indikatorerna.

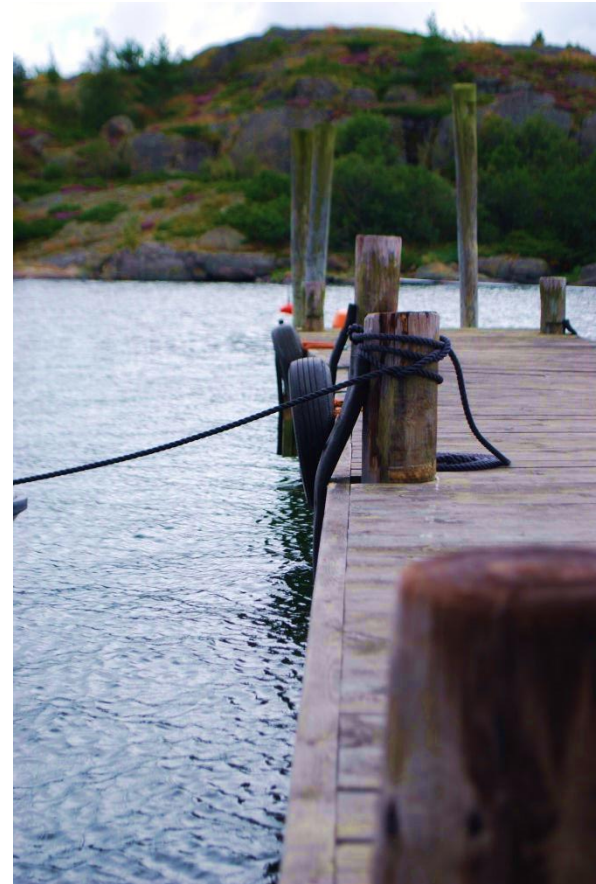
FLAG fyller i utvärderingsblanketten varje höst och sammanställs för att kunna göra förbättrande tyngdpunkter, de förbättrande tyngdpunkterna följs naturligt upp i följande års utvärderingsrunda.

Uppföljningsmöten

Efter projektets genomförande görs ett besök eller hålls ett telefonmöte där projektägaren fritt kan berätta och visa projektet och hur processen varit. En sammanfattning av mötet görs till pappers som bifogas till projektets ärendemapp. Uppföljningsmötet är ett komplement, där de mjuka värdena i förhållande till utvärderingsblanketten synliggörs. Lokalkraft Leader Åland utför en löpande utvärdering av hur väl projekten uppfyller krav och mål.

Indikatorer och statistik

I samband med ansökan, slutredovisningen och ett år efter projektets genomförande samlas relevanta indikatorer om projektet in och sammanställs. Sammanställningen sänds till Ålands landskapsregering enligt överenskommelse. I indikatorerna införlivas de mätbara mål och indikatorerna som Ålands Landskapsregering begär. Hur insamlandet sker beslutas enligt överenskommelsen mellan myndigheten och Lokalkraft Leader Åland. Huvudansvaret bör dock ligga på myndigheten som har redovisningsansvar till EU-programmen.

Bilagor:

Finansieringsplan för driften under perioden
Urvalskriterier

STÖDBERÄTTIGANDE UTGIFTER

för Leader-finansierade projekt på Åland 2015 - 2020

Tillämpningsområde

Följande regler tillämpas för projektfinansiering genom lokalt ledd utveckling för allmännyttiga investeringar och utvecklings- samt kunskapsstöd inom ramen för Ålands landsbygdsutvecklingsprogram 2014-2020 med finansiering från Europeiska jordbruksfonden samt inom Det åländska genomförandet av Finlands operativa program för fiskerinäringen 2014-2020 med finansiering från Europeiska havs- och fiskerifonden.

Inom Landsbygdsutvecklingsprogrammet för Åland tillämpas dokumentet och reglerna på inom två delåtgärder:

19.2 – Stöd till genomförande av insatser inom den lokalt ledda utvecklingsstrategin

19.3 – Förberedelser inför och genomförande av samarbetsverksamhet i den lokala aktionsgruppen

Inom Det åländska genomförandet av Finlands operativa program för fiskerinäringen tillämpas dokumentet och reglerna på Unionsprioritering 4 – Ökning av sysselsättningen och den territoriella sammanhållningen, Art 63 – Genomförande av lokalt ledd utveckling och driftskostnader

Stödbelopp

Stödprocenten är 60 eller 80 %.

I allmänhet tillämpas 60 % i stöd. För vissa projekt, där man kan motivera ett synnerligen stort allmänintresse och projektet är av sådan karaktär att annan finansiering i form av medel eller talkoarbete kan vara svårt att erhålla, kan den lokala aktionsgruppen finansiera upp till 80 % av stödberättigande kostnader under förutsättning att projektet har erhållit mer än 25 poäng i urvalskriteriebedömningen eller om projektet är en miljöförbättrande åtgärd som har för avsikt att på ett betydande sätt minska näringsbelastningen. Ansökan om förhöjd procent skall motiveras skilt i ansökan och beslut.

Ett projekts totala budget kan inte överstiga 83 333 euro.

Andelen offentlig finansiering fastställs i samband med stödbeslutet. Som offentlig finansiering räknas Europeiska jordbruksfonden/Europeiska havs- och fiskerifondens samt Ålands landskapsregerings budgetmoment för ändamålet samt övriga offentliga bidrag. Den totala offentliga finansieringen per projekt kan maximalt uppgå till 50 000 euro*.

*För projekt som erhåller 80 % i stöd är begränsningen för den totala offentliga finansieringen 66 667 euro.

Faktiska betalda utgifter

En stödberättigad utgift skall bäras av stödmottagaren som angivits på blanketten och vara projektrelaterad. Kostnaderna skall vara upparbetad och betald inom den i det enskilda beslutet angivna projektperioden. Utbetalningar skall ske i form av likvida medel om ej annat stadgas i det enskilda stödbeslutet. Stöd beviljas inte retroaktivt, d.v.s. för åtgärder vidtagna före ansökan registrerats hos Lokalkraft Leader Åland. Om det datum som anges på ansökan som projektets startdatum är senare än ansökan registrerats gäller detta datum.

Ett projekt anses påbörjat då faktiska kostnader uppstått som kan hänföras till t.ex. fakturadatum, anställningsdatum eller liknande.

Konkurrensutsättning

Vid varje betalning ska kostnadseffektivitet eftersträvas. Om en enskild kostnad inom projektet antas överskrida 10 000 euro skall kostnaden konkurrensutsättas och i regel minst tre offerter på likartad produkt eller tjänst begäras in i ansökningsskedet. Om färre offerter begärs måste en skriftlig godtagbar motivering till detta ingå. Konkurrensutsättningen skall alltid dokumenteras och det skall framgå på vilket sätt den skett och när den skett t.ex. genom annonsering, upphandlingsförfarande eller offertförfrågningar samt resultatet av denna och motiveringarna till varför en viss offert antas.

Kostnader under 10 000 euro skall visa på kostnadseffektivitet och projektägaren skall alltid sträva efter konkurrenskraftiga priser. Kostnadseffektiviteten bör kunna bevisas vid behov genom jämförelser eller dylikt.

Offentlig upphandling

Vid anskaffningar skall projekten iaktta gällande regler om offentlig upphandling. Även andra aktörer såsom bolag, föreningar, samfälligheter, stiftelser med flera *kan dock* utgöra så kallade upphandlande enheter och omfattas av den lagstadgade och formbundna skyldigheten till upphandling. Upphandling över de s.k. tröskelvärdena skall göras av alla om det beviljade stödet överstiger hälften av upphandlingens värde.

Vid en riktad anbudsbegäran är det viktigaste dokumentet själva anbudsbegäran och det är därför viktigt att alla krav och villkor som är avgörande vid valet av anbud finns specificerade. Upphandlingsbeslutet skall motiveras och dokumenten som härrör sig till konkurrensutsättandet samt anskaffningsbeslutet skall förvaras och kunna uppvisas vid förfrågan.

Mervärdesskatt

Mervärdesskatt är en stödberättigande utgift om den utgör en slutlig kostnad för stödmottagaren. Mervärdesskatt som på något sätt är återvinningsbar kan inte anses vara stödberättigande även om den de facto inte återvinns av stödmottagaren.

Bidrag in natura

Bidrag in natura och eget arbete kan behandlas som utgifter som betalats av den enskilda stödmottagaren enligt vad som framkommer under punkt 2.

Offentlig medfinansiering av en insats får inte överstiga summan av de stödberättigade utgifterna när projektet avslutas, exklusive in natura-bidrag och mervärdesskatt. Det maximala stödet anges i stödbeslutet för de enskilda projekten.

1. Personalutgifter

Anställdas lönekostnader inkl. arbetsgivarprestationer i form av skatter och avgifter som baserar sig på lag eller tjänste- eller arbetskollektivavtal är stödberättigande utgifter till sitt fulla värde inom ramen för det godkända finansieringsbeslutet. Semesterlöner och semesterpenning är stödberättigande utgifter då de upparbetats samt utbetalats under projektperioden. Resultatpremier, naturaförmåner och bonusar är inte stödberättigande utgifter. Lönekostnaderna får inte i väsentlig grad avvika från de anställdas löner för motsvarande arbete före projektet. Om tidigare lönekostnader för motsvarande arbetsuppgifter saknas måste stödmottagaren kunna påvisa skälig lönesättning. Då projektet kräver nyanställningar förutsätts det ske genom utannonsering. En utannonsering skall i första hand ske på Ålands Arbetsmarknads- och studieservicemyndighets hemsida men om så är ändamålsenligt även i någon av lokaltidningarna eller i massmedia utanför landskapet.

För den personal som anställs av stödmottagaren och som arbetar deltid eller timredovisar arbetad tid i projektet skall en godtagbar arbetstidsbokföring över arbetet med projektet samt över den totala mängd arbete i timmar som utförts i projektet lämnas in i samband med redovisning.

2. In natura

In natura-bidrag begränsar sig till förvärvsarbete och obetalt frivilligarbete (vederlagsfritt arbete, talko) som härrör sig till projektets genomförande. Obetalt frivilligarbete betraktas alltid som både en kostnad och privat finansiering. Värdet skall kunna uppskattas och revideras på ett oberoende sätt. Värdet av obetalt frivilligt arbete är 15 € per timme (för arbete med maskin se bilaga 1) och skall tydligt motiveras i ansökan och bedömas i samband med beslutsfattandet i det enskilda fallet. Vid tillskott av förvärvsarbete med sakkunskap skall en verifierad timkostnad påvisas i ansökan.

Tillskottet skall motsvara en faktisk kostnad ifall tjänsten/arbetet köpts in. Antalet arbetade timmar skall verifieras, undertecknas, av den som utför arbetet samt projektansvarig.

In natura-bidrag används som motfinansiering till den offentliga medfinansieringen. För att in natura-bidrag skall få godkännas som stödberättigad utgift skall dessa anges i ansökan samt i kostnadsbudgeten och godkännas i samband med stödbeslutet. I beslutet kan även uppställas ytterligare villkor för redovisningen och hanteringen av in natura-bidrag.

3. Resekostnader

Resekostnader och traktamenten kan godkännas i enlighet med gällande kollektivavtal för landskapsregeringen. För att reskostnader skall få godkännas som stödberättigad utgift skall dessa anges i ansökan samt i kostnadsbudgeten och godkännas i samband med stödbeslutet. I beslutet kan även uppställas särskilda villkor och begränsningar.

4. Allmännyttiga investeringar

a) Inköp av mark och fastighet

Inköp av mark och fastighet d.v.s. tomt samt på denna uppförda byggnad kan vara en stödberättigande utgift om detta krävs för att genomföra projektet. En av förutsättningarna är att inköpet angivits i ansökan och godkänts i samband med stödbeslutet för projektet och i detta sammanhang bedömts nödvändigt för genomförande av projektet. En oberoende behörig värderingsman eller behörigt officiellt organ måste dock bekräfta att inköpspriset inte överstiger marknadsvärdet för att kostnaderna skall vara stödberättigade.

För att kostnaden för inköpet skall vara stödberättigad får byggnaden de senaste 10 åren inte ha uppförts eller restaurerats med hjälp av nationella medel eller unionsbidrag inte heller får fastigheten på annat sätt ha tillförts något mervärde med hjälp av sådana bidrag.

Kostnaderna för markinköp får dock inte överstiga 10 procent av de totala stödberättigande utgifterna för projektet. I väl motiverade undantagsfall kan en högre procentsats beviljas för miljöbevarande insatser. I det fall en högre procentandel tillåts anges detta i stödbeslutet.

b) Inköp av begagnad utrustning

Inköp av begagnad utrustning är en stödberättigande utgift under förutsättning att säljaren kan intyga att utrustningen inte inköpts med hjälp av offentligt bidrag någon gång under de senaste fem åren. Kostnaden för begagnad utrustning måste vara lägre än kostnaden för liknande ny utrustning

Det bör anges i ansökan att stödtagaren avser inköpa begagnad utrustning. I så fall kan inköpets stödberättigande bedömas i samband med stödbeslutet. Om så inte skett tas ställning till inköpets stödberättigande i samband med rekvisition av medel.

c) Avskrivningar

Kostnader för avskrivningar av fastigheter eller utrustning som bedöms som projektrelaterade kan vara stödberättigande utgifter under följande förutsättningar;

- avskrivningar på fastighet i vilken projektet genomförs och som stödtagaren äger får inte ha inskaffats med hjälp av annat offentligt bidrag,
- avskrivningarna måste beräknas enligt tillämpliga bokförings- och skatteregler samt i enlighet med god redovisningssed och
- stödberättigandet avser enbart den tidsperiod som fastigheten används i projektgenomförandet och den tidsperiod då projektet erhåller stöd.

5. Inköp av tjänster

Kostnader för inköp av tjänst är en stödberättigande utgift under förutsättning att förvärvet skett från en utomstående part. På fakturorna eller på en särskild specifikation från leverantören ska antal nedlagda timmar, timkostnad, när tjänsten utförts, vem som utfört tjänsten och vad den externa tjänsten består av framgå. Kostnaden för inköpta tjänster bedöms i samband med stödbeslutet. Projektägaren skall i ansökan och i kostnadsbudgeten påvisa att köptjänsten är nödvändig för projektets genomförande. Kostnaden skall godkännas i samband med stödbeslutet. I beslutet kan även uppställas särskilda villkor och begränsningar. Kostnad för köp är inte en stödberättigande utgift om man är anställd av stödmottagaren eller representerar en i projektet deltagande parts intresseföretag och därmed kan utöva ett betydande inflytande över stödmottagarens driftsmässiga och finansiella styrning.

6. Övriga direkta kostnader

Mötesarvoden är inte stödberättigande i det fall deltagandet utförs inom tjänsten (mötesdeltagaren erhåller lön från sin normala anställning för deltagande i mötet). I övriga fall då mötet utförs utan erhållande av lön utgör dock ett arvode i enlighet med gällande kollektivavtal för landskapsregeringen en stödberättigande utgift. Om mötet utförs som in-natura (frivilligt obetalt arbete) gäller maximalt 15 euro per på-

börjad mötestimme, dock maximalt 75 euro per mötesdag och person som en stödberättigande utgift. Mötesarvodena skall alltid verifieras med mötesprotokoll.

Kostnaderna för förplägnad kan vara stödberättigande utgifter under förutsättning att de är projektrelaterade och skäligen. En av förutsättningarna är att kostnaderna angivits i ansökan och godkänts i samband med det enskilda stödbeslutet. Vid redovisningen skall förutom verifiering framgå vem som deltagit, syftet med aktiviteten samt hur den är kopplad till projektet. Representationskostnader samt alkohol är inte stödberättigande utgifter.

Marknadsföringskostnader kan vara en stödberättigande utgift men förutsätter att de bedöms som projektrelaterade och nödvändiga för projektets genomförande samt godkänns i samband med det enskilda stödbeslutet. Vid projekt skall allt marknadsföringsmaterial innehålla unionsemmet samt texten "*Europeiska jordbruksfonden för landsbygden: Europa investerar i landsbygdsområden*" samt EUs logotyp för Leader samt Leader Ålands logotyp eller hänvisning till den lokala aktionsgruppen.

Bankavgifter för att öppna och förvalta konton är stödberättigande utgifter i de fall stödmottagaren valt att särskilt öppna och förvalta ett separat konto för de medfinansierade utgifterna. I övriga fall är dessa utgifter inte stödberättigande utgifter.

Bokföringskostnader som hänför sig till projektet är stödberättigande utgifter.

Kostnader för juridisk rådgivning, ekonomisk eller teknisk expertis är stödberättigande utgifter om de bedöms som projektrelaterade och nödvändiga för projektets genomförande.

Böter, straffavgifter, rättegångskostnader, garantier utställda av bank eller annat finansiellt institut och skuldräntor är inte en stödberättigande utgift.

Lokalkostnader kan vara kostnader för lokaler som organisationen äger själv, eller hyrda lokaler. Direkta kostnader för en lokal som stödmottagaren har nyttjanderätt eller äganderätt till och som bara används för genomförandet av projektet är stödberättigande.

Stödmottagaren kan välja att köpa eller hyra maskiner, utrustning och anordningar. Om köp tillämpas för maskiner, utrustning och anordningar skall det vara nödvändigt för projektets genomförande och fortlevnad samt vara allmännyttigt. Köp skall kunna motiveras och vara kostnadseffektiva. Stödmottagaren förbinder sig att upprätthålla investeringen maskinen, utrustningen eller anordningen i minst 5 år efter att investeringen slutförts och tagits i bruk. Förvaltnings-, finansierings-, försäkrings-, reparations-, och underhållskostnader som orsakas av hyrningen samt andra motsvarande kostnader ersätts inte som en stödberättigande utgift.

Kostnader för gåvor, vilka bedöms av landskapsregeringen som projektrelaterade och godkänts i samband med det enskilda stödbeslutet är stödberättigande utgifter under förutsättning att gåvans värde är under 50 euro.

7. Intäkter

Med projektintäkter avses inkomster från försäljning, tjänster eller andra liknande intäkter som uppstått under projektperioden och inte erhålls som egen finansiering till exempel deltagaravgifter. Projektintäkterna minskar medfinansiering i det berörda projektet genom att de stödberättigande utgifterna minskar. Bidrag från den privata sektorn räknas inte som intäkt då bidraget används som medfinansiering av projektet.

8. Betalning och verifiering

Varje betalning som görs av den enskilda stödmottagaren ska motiveras och styrkas av kvitterade fakturor, eller kvitto.

Tillskott, in natura värde – För maskiner och personarbetsstimmar

Fastställs slutligen i samband med att ansökan behandlas. Alla summor angivna exkl. moms

Obetalt frivilligt arbete

Värde per arbetad timme

Person (över 15 år)

15 euro

Arbetsmaskin

Värde per timme exkl. förare

Se tabell nedan

Maskintimmar	Värde per timme (utan förare)
Frontlastare	3,00 €
Schaktblad	3,00 €
Släpvagn (ej personbil)	7,00 €
Griplastare, vagn	10,00 €
Kompaktlastare	12,00 €
Traktor	13,00 €
Traktorgrävare, gårdsmodell	20,00 €
Grävmaskin, rundsvängare	30,00 €